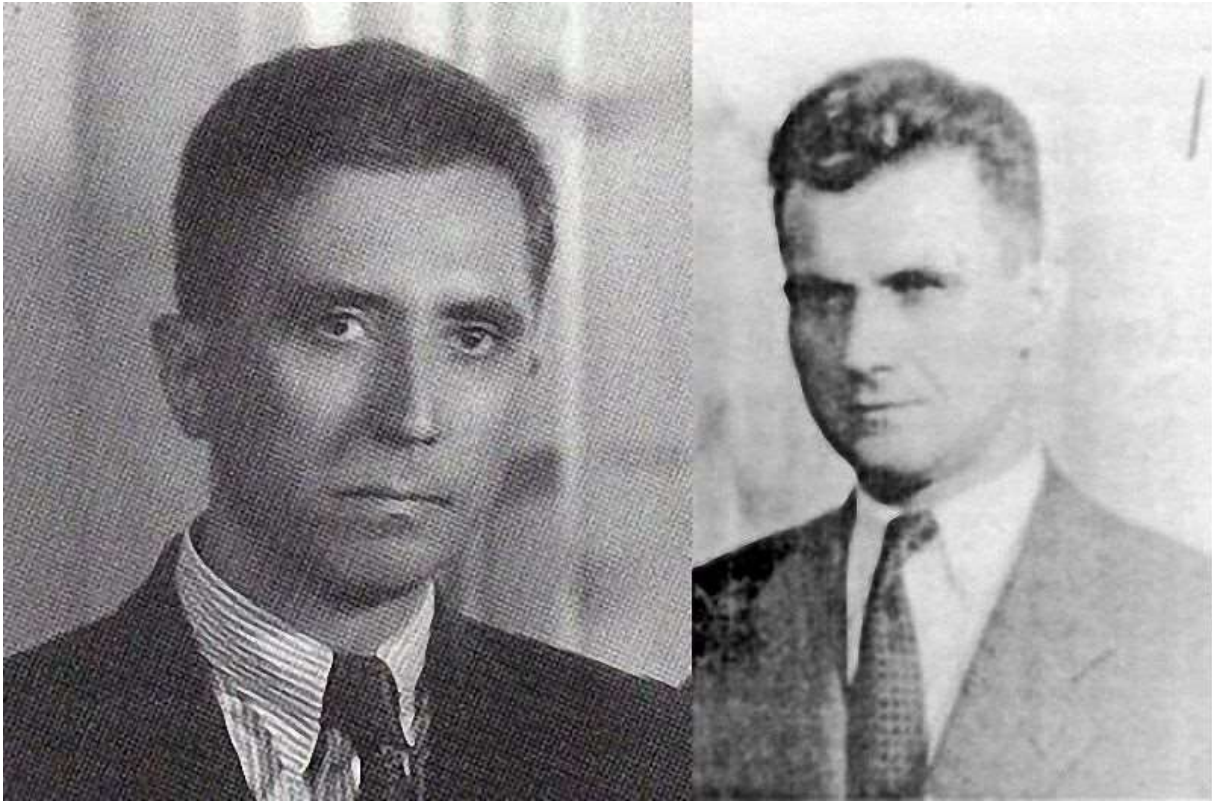

ЙОРДАН И ДИМИТЪР ЧКАТРОВИ

Цанко Серафимов

Чкатрови е заслужила българска фамилия от град Прилеп, дала най-достойни синове на Македония.

Йордан Чкатров е роден 1898 г. в Прилеп по време на Османската империя. Близък сподвижник е на Тодор Александров и Иван Михайлов. Изпратен е от Иван Михайлов в САЩ за работа сред българската емиграция от Македония. От 1924 г. до 1927 г. е един от секретарите на македонските патриотични организации и главен редактор на вестник „Македонска трибуна“.

„Чкатров е явяваше наистина като много подходящ за възложената му мисия“, пише Иван Михайлов в спомените си. Имаше опит в организирането на младежи в София; да говори публично бе вече напълно свикнал; речите му, при това бяха отлични, харесваха на всички. Особено важно е да се заеме човек със задача, която му е присъръце. Да бъде говорител – това бе най-приемливо за Йордана; този принос към обществения актив на нашите организации му бе напълно по вкуса, по-драг от всяка друга негова проява. А тъкмо това бе сякаш най-потребно на емиграцията в Америка, която трябваше да се раздруса малко, да се събуди за по-живо дело, когато Македонският въпрос отново излизаше на сцената след Първата световна война... Когато Тодор Александров ме запитва кой от моите другари би бил подходящ да организира нашата американска емиграция, веднага му отговорих, че за тая работа е много пригоден Чкатров.“

Йордан Чкатров оправдава доверието. Той работи неуморно и изпълнява отлично поставената задача – най-ефективно, ползотворно, системно организиране на

българската емиграция в Америка. Първият редактор на вестник „Македонска трибуна“, който започва да излиза на 10 февруари 1927 г. е Йордан Чкатров. Вестникът се издава и днес. Години наред той бе единственият печатен орган, излизащ на български език, който издигаше високо истината за Македония и македонските българи.

По времева Втората световна война, когато Македония е върната в границите на България, Йордан Чкатров се установява в Скопие. Но когато след войната Вардарска Македония отново попада под сръбска власт, вместо да се оттегли на Запад, той остава там. Може би не е подозирал, че в очите на УДБА деец на ВМРО от неговия ранг е враг с най-висока степен на опасност. Чкатров е арестуван и незабавно хвърлен в затвора. Обявява гладна стачка и угасва в Скопския зандан през 1946 г.

2Братът на Йордан Чкатров, Димитър е роден в Прилеп през 1900 г. Участва дейно срещу сръбския терор над българите в Македония. През 1927 г. в Скопие е организиран шумен процес срещу студенти от различни учебни заведения в Югославия. Те са арестувани след провал в Тайната македонска младежка революционна организация. Следствието продължава 6 месеца и предизвиква огромен интерес в Европа. Това е една от причините да не бъдат издадени смъртни присъди. Двадесетте подсъдими получават дългогодишна каторга при строг режим. Димитър Чкатров е осъден на 20 години затвор. Новите комунистически власти, титовите еничари, се оказват по-кръвожадни от сръбския кралски режим. През 1945 г. Димитър Чкатров отново е арестуван и обвинен в тежки грехове – че е приветствал обединението на Македония с България, че е проповядвал сред народа пробългарски дух. В защитата си пред съда той казва, че се е борил за опазване на българите от сръбска асимилация. Пред съда той завършва речта си така: „Ако се обърна към моя изминат път ще видя, че той е изпълнен само със страдания и мъчения. Откакто зная за себе си, аз дадох всичко за Македония.“

Осъден е на смърт чрез разстрел. Висшият военен съд на югославската армия потвърждава смъртната присъда. Той е разстрелян през 1945 г. заедно с Димитър Гюзелов край Зайчев рид, на три километра от Скопие, недалеч от пътя за Тетово.